

STORTINGET

Representantforslag 42 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Hilde Marie Gaebpie Danielsen, Marian Hussein, Kathy Lie, Andreas Sjalg Unneland og Grete Wold

Dokument 8:42 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hilde Marie Gaebpie Danielsen, Marian Hussein, Kathy Lie, Andreas Sjalg Unneland og Grete Wold om hets mot nasjonale minoriteter og samer

Til Stortinget

Bakgrunn

Nasjonale minoriteter og samer har i flere århundrer vært undertrykket av den norske stat. Derfor tok Sosialistisk Venstreparti i sin tid initiativ til opprettelse av Sannhets- og forsoningskommisjonen. Den legger fram sin rapport neste år. Nylig kom Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) med en rapport om hets mot nasjonale minoriteter og samer. Konklusjonen var at det er manglende kunnskap i befolkningen om at nasjonale minoriteter og samer opplever kraftig hets og hatprat. Derfor fremmer forslagsstillerne en rekke forslag som skal bekjempe dette og forbedre kunnskapen om landets nasjonale minoriteter og samer.

Norges institusjon for menneskerettigheter presenterte tidligere i høst en kvantitativ undersøkelse om holdninger til samer og nasjonale minoriteter. Undersøkelsen ble gjennomført i november 2021 av Kantar Public på oppdrag fra Norges institusjon for menneskerettigheter.

Undersøkelsen viser at mange i befolkningen oppgir at de lærte lite eller ingenting om samer og nasjonale minoriteter på skolen, og at mange fortsatt har lite kunnskap om og kontakt med gruppene i dag. Flere

oppgir også at noen av disse gruppene blir fremstilt negativt i medieoppslag.

To tredjedeler av respondentene oppfatter at befolkningen har et negativt syn på romer og romani/tatere, mens mellom 5 pst. og 11 pst. oppfatter det samme om jøder, samer, kvener/norskfinner og skogfinner. De antatte årsakene til negative synspunkter varierer avhengig av gruppe, men knytter seg ofte til stereotyper, fordommer og kunnskapsmangel.

Undersøkelsen viser at påstander om samenes og de nasjonale minoritetenes rettigheter i all hovedsak har bred støtte i befolkningen, men også at mange har motforestillinger.

For eksempel støtter en tredjedel av respondentene ikke en påstand om at staten burde støtte romer, romani/tater og jøder i å sikre og utvikle deres kultur, språk og/eller tradisjoner, mens 13 pst. svarer det samme om skogfinner, 11 pst. om kvener/norskfinner og 7 pst. om samer.

Andelen av befolkningen som har observert hatprat/hets mot samer og nasjonale minoriteter de siste 12 månedene, er størst når det gjelder jøder (19 pst.) og samer (15 pst.), etterfulgt av romani/tatere (12 pst.), romer (10 pst.), kvener/norskfinner (3 pst.) og skogfinner (3 pst.). Hatprat/hets rettet mot samer er i betydelig større grad observert av personer bosatt i Nord-Norge (33 pst.) og i områder assosiert med sørsamer, det vil si i Midt-Norge og de nordøstlige delene av Innlandet (24 pst.).

NIMs undersøkelse viser at mange i befolkningen har lite kunnskap om og kontakt med samer og nasjonale minoriteter. Undersøkelsen viser også at det finnes negative holdninger til disse gruppene, og at mange har observert hets eller hatprat mot gruppene. Disse utfordringene påvirker samene og de ulike nasjonale minori-

tetene i ulik grad. Befolkningens kjennskap til og kunnskap om flere av de nasjonale minoritetene er lav, dette gjelder særlig skogfinner og kvener. Undersøkelsen viser at hatprat/hets observeres oftest mot jøder, samer, romer og romani/tatere. Hatprat/hets mot samer er vanligst i Midt- og Nord-Norge. Undersøkelsen viser at særlig romer og romani/tatere er gjenstand for mer negative holdninger i befolkningen enn det som gjelder for de andre gruppene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen sette i gang et nasjonalt kompetanseløft om samer og nasjonale minoriteter for alle lærere og lærerutdanninger. Sametinget og nasjonale minoritetsorganisasjoner må være samarbeidspartnere for å kvalitetssikre innholdet.
2. Stortinget ber regjeringen styrke innsatsen for å forebygge og bekjempe rasisme, hatprat og hets mot samer og nasjonale minoriteter gjennom konkrete, forpliktende og målbare tiltak utviklet i samarbeid med gruppenes organisasjoner og institusjoner.
3. Stortinget ber regjeringen utvikle en veileder og ta initiativ til at kommunene utarbeider planer med konkrete, forpliktende og målbare tiltak for å forebygge og bekjempe hatprat/hets mot samer og nasjonale minoriteter.
4. Stortinget ber regjeringen utvikle et lavterskelverktøy på nett der man kan melde fra om opplevd eller observert hatprat/hets, uavhengig av om de konkrete hendelsene er politianmeldt.
5. Stortinget ber regjeringen sørge for at alle politidistrikter i Norge bygger opp fagmiljøer som kan samle inn og publisere statistikk om de konkrete gruppene som er utsatt for hatefulle ytringer og hatkriminalitet, inkludert samer og nasjonale minoriteter, etter klare nasjonale retningslinjer basert på metodikken som allerede benyttes av Oslo politidistrikt.

17. november 2022

Hilde Marie Gaebpie Danielsen

Marian Hussein

Kathy Lie

Andreas Sjalg Unneland

Grete Wold